

Asia: VN/35359/2022

Lausuntopyyntö: Kasvutyöryhmä

Lausunnonantajan lausunto

Millä konkreettisilla toimenpiteillä voitaisiin vauhdittaa talouskasvua kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla? Esitelkää kolme vaikuttavinta toimenpidettä.

Kasvutyöryhmä on pyytänyt kirjallista lausuntoa siitä, millä konkreettisilla toimenpiteillä voitaisiin vauhdittaa talouskasvua kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiittää mahdollisuudesta lausua asiaan ja korostaa seuraavia asioita.

Talouskasvun keskiössä ovat yritysten tuottamat innovaatiot, jotka parantavat yritysten tuottavuutta. Talouskasvua kannattaakin edistää varmistamalla, että yrityksillä on olemassa kannustimet innovoida ja että innovaatioista saatavat hyödyt konkretisoituvat yhteiskunnassa. Yksi tärkeimmistä innovaation vauhdittajista on toimiva kilpailu (Aghion et al. 2013). Empiirisessä kirjallisuudessa kilpailun on myös todettu vaikuttavan positiivisesti yritysten tuottavuuskasvuun (Holmes ja Schmitz 2010) ja kilpailulain aktiivisen toimeenpanon on todettu tutkimuskirjallisuuden perusteella johtavan nopeampaan tuottavuuskasvuun (Buccirossi et. al. 2013). Kilpailun toimivuutta voidaan edistää vahvistamalla kilpailuviranomaisen resursseja ja toimivaltuuksia.

Kilpailun edistämiseksi tulisi tarkastella toimialakohtaisesti alalle tuloa estävää regulaatiota ja purkaa muita mahdollisia alalle tulon esteitä. Suomessa positiivisia kokemuksia alalle tulon vapauttamisesta on saatu esimerkiksi linja-autoliikenteessä, jossa alalle tulon vapauttaminen johti merkittäviin hyötyihin yhteiskunnalle (Buri et. al. 2022).

Kilpailun turvaamisen lisäksi tulee varmistaa, että kilpailusta saadut innovaatiohyödyt päätyvät yhteiskuntaan laajemmin. Määräävään markkina-asemaan päässeellä yrityksellä voi olla kannustin ostaa potentiaalinen kilpailija ennen kuin tämän kehittämästä tuotteesta tai palvelusta muodostuu uhka ja lakkauttaa nykyisen tuotteen kanssa kilpaileva tuotekehityssuunta (Cunningham et al. 2021). Vasta tuotekehitysvaiheessa olevilla yrityksillä ei kuitenkaan ole aiempaa liikevaihtoa, joten yrityskauppatutkinnan rajat eivät näissä tapauksissa monestikaan täyty. Näin ollen liikevaihtomääriltään pienten, mutta potentiaalisten innovaatio- ja kilpailuvaikutusten osalta

merkittävien yrityskauppojen tutkintaan tarvittaisiin KKV:lle otto-oikeus. Estämällä yrityskaupat, jotka ehkäisisivät kilpailevien innovaatioiden tulon markkinoille, on talouskasvua tukeva vaikutus. Näihin puuttuminen myös vahvistaa dominanttien yritysten kannustimia suhteessa omaan T&K-toimintaan sekä ohjaa pääomarahoitusta T&K-projekteihin ja liiketoimintamalleihin, jotka tähtäävät kilpailevien innovaatioiden markkinoille tuloon. Otto-oikeus lisäksi mahdollistaisi nykyistä paremmin puuttumisen paikalliseen keskittymiseen johtavin yrityskauppoihin. Otto-oikeutta on kuvattu tarkemmin KKV:n vuonna 2021 julkaisemassa raportissa (KKV 2021).

Julkinen sektori voi edistää kilpailua myös kehittämällä julkisia hankintoja niin, että yrityksillä on pienempi kynnyks osallistua niihin. Julkinen sektori ostaa vuosittain noin 31 miljardin euron arvosta palveluita ja tavaroita yksityiseltä sektorilta. Kilpailua hankinnoissa on kuitenkin paikoitellen hyvin vähän. Puolet 31 miljardin summasta hankintaan suoraan hankintana, jossa kilpailua ei välttämättä ole ollenkaan. Loppu 15 miljardia ostetaan kilpailullisella menetelmällä, mutta näissäkin hankinnoissa yli puoleen tarjouspyynnöistä saadaan kolme tai vähemmän tarjousta (Jääskeläinen & Tukiainen 2018). Kilpailun toimivuuteen julkisissa hankinnoissa voidaan panostaa perustamalla keskitetty rekisteri julkisia hankintoja koskevalle datalle ja rakentamalla kilpailuviranomaiselle riittävä analysointikapasiteetti julkisten hankintojen systemaattiseksi kehittämiseksi.

Lähteet:

Philippe Aghion, Ufuk Akcigit ja Peter Howitt (2013). What Do We Learn From Schumpeterian Growth Theory? NBER Working Paper 18824

Buccirossi Paolo, Lorenzo Ciari, Tomaso Duso, Giancarlo Spagnolo, and Cristiana Vitale (2013). Competition Policy and Productivity Growth: An Empirical Assessment. *The Review of Economics and Statistics*, 95(4), 1324–1336.

Buri, Riku, Miika Heinonen, Jonatan Kanervo ja Joel Karjalainen (2022). The Effects of Entry Deregulation: Evidence from Passenger Transport. *KKV Working Papers* 1/2022.

Cunningham, C., Ederer, F., & Ma, S. (2021). Killer acquisitions. *Journal of Political Economy*, 129(3), 649-702.

Holmes, Thomas J. and James A. Schmitz (2010) "Competition and Productivity: A Review of Evidence," *Annual Review of Economics*, 2, 619–642.

Jääskeläinen ja Tukiainen (2018). Anatomy of Public Procurement. VATT Working Paper 118.

KKV (2021). Selvitys yrityskauppavalvonnan ilmoitusvelvollisuuden muutostarpeista. KKV:n selvityksiä 7/2021.

Mahdollisuuksien mukaan kuvatkaa arvio toimenpiteiden vaikutuksista talouskasvuun ja julkiseen talouteen sekä näiden arvioiden taustalla olevat (tutkimus)lähteet.

-

Jääskeläinen Jan
Kilpailu- ja kuluttajavirasto